

Epidermale inclusie cysten

Een man meldt zich op de polikliniek dermatologie met cosmetisch storende afwijkingen op de neus en temporaal beiderzijds. Hij is 71 jaar, rookt veertig jaar. Hij vraagt zich af hoe de afwijkingen zo geleidelijk ontstaan zijn, wat er aan gedaan kan worden en wat hij er zelf aan kan doen om dit soort afwijkingen op de neus te voorkomen.

Zon of roken kunnen de oorzaak zijn van het ontstaan van solaire comedonen, of epidermale inclusie cysten. De afwijkingen worden als volgt beschreven middels PROVOKE:

Plaats:	Neus
Rangschikking:	Gegroepeerd
Omvang:	2-3 mm
Vorm:	Rond
Omtrek:	Scherp begrensd
Kleur:	Geel
Efflorescentie:	Papels/noduli/cysten

Cysten

In de engelse literatuur worden deze gele cystes epidermale inclusie cysten (EIC) genoemd. Epidermale inclusie cysten ontstaan door de vernieuwingscyclus van keratinocyten (huidcellen) binnen de haarfollikel, die groter wordt omdat het omringende elastine weefsel is verzwakt of vanwege het feit dat de afvoerende porie is geblokkeerd. De productie van keratine in een afgesloten ruimte resulteert in een cyste. Als een EIC geïnfecteerd raakt dan kan dit resulteren in pijn, een cosmetisch storende huidafwijkingen en een stinkende afscheiding.

Patiënten zoeken vaak hulp vanwege het groter worden van deze noduli, het cosmetisch storende effect en de ontstekingen die hierbij herhaaldelijk optreden. Multipole epidermale inclusie cysten zijn vaak te zien bij het Gardner Syndroom, het basaalcelnaevus syndroom en de aandoening Favre-Racouchot.

Syndromen

Het Gardner syndroom is een erfelijke aandoening waarbij naast darm- poliepen ook cysten in het gelaat voorkomen. Het basaalcelnaevus syndroom, ook wel het Gorlin-Goltz syndroom genoemd, is een erfelijke afwijkingen waarbij op de huid regelmatig basaalcelcarcinomen voorkomen. Daarnaast zijn bij deze aandoening ook epidermale inclusie cysten aanwezig.

Het Favre-Racouchot syndroom, ook wel *elastosis cutanea tardis*, *elastoi-*

dosis cutis cystica et comedonicus genoemd, bestaat uit zonbeschadigde huid waarbij eveneens epidermale inclusie cysten ontstaan.

De voorkeurslokalisatie is het gezicht (wangen en neus, rond de ogen, temporaal, soms in de nek of achter de oren). Het komt vooral voor bij blanke oudere mannen ouder dan vijftig jaar die veel aan de zon zijn blootgesteld, en roken.

Behalve de comedonen is ook actinische schade zichtbaar, zoals gele verkleuring van de huid (histologisch overeenkomend met solaire dys-elastose), atrofie, rimpels, en groeven. Soms zijn er diepe ruitvormige groeven op het voorhoofd of in de nek en dit heet *cutis rhomboidalis* (nuchae).

Ontstaan

Het ontstaan van deze epidermale inclusie cysten is nog niet helemaal duidelijk, en de oorzaak is waarschijnlijk multifactorieel. Mogelijk dat humane papilloma virussen (HPV, wratvirussen) en het groter worden van haarfollikels door verlies van een ondersteunend perifollikulair kader een rol spelen in het ontstaan van deze cysten.

Onlangs is duidelijk geworden dat roken mogelijk een grotere rol speelt in het ontstaan van deze huidafwijkingen, dan we in eerste instantie dachten. Van roken is bekend dat het geassocieerd is met vele huidafwijkingen, onder andere het ontstaan van rimpels, slechtere wondgenezing, lipkanker en psoriasis. In een wetenschappelijk onderzoek van het tijdschrift *Dermatologic Surgery* (2010;36:894-898) werd door middel van case-control studie onderzocht of er een verband bestond tussen roken en het ontstaan van deze huidafwijkingen. Waarbij de dioxine en teer waarschijnlijk de comedogene factoren zijn waardoor dit soort cysten ontstaan.

In de periode 1997 tot en met 2007 waren 301 patiënten onderzocht waarvan 217 mannen en 84 vrouwen. Het percentage rokers tussen de mannen en vrouwen verschilde niet. Het onderzoek toonde aan dat een hoger percentage mannen met EIC's rookte. Bij vrouwen werd dit verband niet aangetoond.

Sigarettenrook is de grootste exogene oorzaak van het ontstaan van vrije radicalen in het lichaam en veroorzaakt elastosis in de huid. Bij vrouwen

Zon of roken kunnen de oorzaak zijn van het ontstaan van epidermale inclusie cysten.

werd dit verband tussen roken en het ontstaan van EIC's niet aange-
toond. De onderzoekers dachten dat dit mogelijk kan liggen aan het feit
dat mannen doorgaans meer zonexpositie hebben dan vrouwen en moge-
lijk dat vrouwen hogere anti-oxidant enzymen hebben dan mannen.

Behandeling

De vraag van onze patiënt is onder andere hoe de huidafwijking be-
handeld kan worden en wat hij er zelf aan kan doen om het opnieuw
ontstaan van dit soort huidafwijkingen te voorkomen. Zonbeschadiging
spelen een rol, dus een goede bescherming van de huid met een mid-
del met een hogere SPF (Sun Protection Factor) is belangrijk. Daarnaast
blijkt uit het beschreven onderzoek dat roken bij mannen een rol speelt
in het ontstaan van dit soort huidafwijkingen. Stoppen met roken zal
deze klachten dus ook verminderen.

Therapeutisch kan 'acne ontleding' van de huid, microdermabrasie en
chemische peelingen de huid weer een beter aanzien geven. Zonodig
gecombineerd met een vitamine A-zuur crème van de huid, die het ont-
staan van nieuwe cysten remt. Vitamine A-zuur peelingen (5 %) in com-
binatie met microdermabrasie geeft betere resultaten dan enkelvoudige
behandelingen.

Belangrijk om te weten is dat er drie natuurlijke componenten zijn die
hetzelfde effect bewerkstelligen als vitamine A. Dit zijn retinol (oor-
spronkelijke vitamine A); retinal (een metaboliet van retinol en belang-
rijk voor het goed kunnen zien); retinoïnezuur ook wel tretinoïne en
vitamine A-zuur genoemd (belangrijk voor het onderhoud van het epi-
theel en differentiatie van het epitheel).

Deze patiënt werd uiteindelijk behandeld met tretinoïne crème 0.05 % en
doorverwezen naar de schoonheidsspecialist voor aanvullende behan-
deling bestaande uit ontleding van de huid en een chemische peelin-
gen. Hij was zeer tevreden met het eindresultaat.

*Dr. A.J. Oosting, dermatoloog Spaarneziekenhuis, Hoofddorp
C.M. Uppelschoten, directeur U-Consultancy, Nieuwegein*

U-Consultancy

Dermatologie opleidingen voor schoonheids-
specialisten, pedicuren, kappers en haarstylisten

U kunt na de opleiding:

Huidaandoeningen sneller herkennen.
Huidanalyse met medische modellen en medische terminologie.
Klanten beter adviseren over huidverzorging en huidverbetering.
Professioneel doorverwijzen naar huisarts/dermatoloog.

Data basisopleiding schoonheidsspecialisten 2013

Zie www.uconsultancy.nl

Data vervolgopleiding schoonheidsspecialisten 2012

Katwoude: 3 september en 1 oktober 2012
Brasschaat: 10 september en 8 oktober 2012
Riethoven: 13 september en 11 oktober 2012
Zwolle: 19 september en 31 oktober 2012

Data opleiding pedicuren 2012

KRP geeft 18 accreditatiepunten voor deze opleiding.
Bunnik: 27 september en 1 november 2012
Zwolle: 3 oktober en 7 november 2012

Data opleiding kappers en haarstylisten 2012

Bunnik: 29 oktober en 26 november 2012

Dermatologiecongres

Dermasalon, 17 september, Nijkerk, www.dermasalon.nl

**Meer informatie een aanmelden kan via het inschrijfformulier
www.uconsultancy.nl.**

U-Consultancy, Postbus 7060, 3430 JB Nieuwegein
Tel: 030-6044170, e-mail: info@uconsultancy.nl